

Norvegia a adus Europa la Penitenciarul de la Rusca

Ajutoare scandinave pentru condiții mai bune de detenție

Lilia Zaharia,
reporteră
„Obiectiv European”

În Republica Moldova, care și-a asumat angajamentul de raliere la standardele europene, inclusiv, la capitoul justiției penale, condițiile de detenție din majoritatea penitenciarelor sunt încă proaste. O cauză este suprapopularea lor, dar și faptul că nu au fost renovate și modernizate de zeci de ani. Preocupată de acest aspect al respectării drepturilor omului, partenerii noștri europeni au decis să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de detenție din închisori. Au donat echipamente care vor asigura securitatea acestora, dar și bani pentru reabilitarea sau construcția lor. Un exemplu recent este sectorul de tip deschis din Penitenciarul de femei de la Rusca.

De zece luni, câteva dintre de inutele din Penitenciarul nr. 7 de la Rusca locuiesc în condiții moderne, comparativ cu alte rezidente ale acestei instituții. Este vorba de de inutele care își ispășesc pedeapsa în sectorul de tip deschis - o clădire amplasată

în afara curții penitenciarului, edificiul fiind construit și modernizat cu bani europeni.

Aproape, sau chiar mai bine, ca acasă ...

Cristina ne a teptă cu zâmbetul pe buze. Vesel și sociabil, tânără ne-a anunțat, chiar la începutul discuției, că în curând va pleca acasă. Fata, originară din Bălți, are 20 de ani și a fost condamnată pentru furt. „Intram pe geam și furam din apartamente. Am fost crescută doar de bunica, nu am părinți”, ne spune ea, privind în podea, de parcă cerându-și iertare pentru acțiunile din trecut... Era un copil când a fost condamnată. După ce a împlinit majoratul a fost transferată, de la Bălți, la Penitenciarul din Rusca. Aici, pentru comportamentul exemplar, a fost transferată în sectorul de tip deschis.

Maria, o altă tânără de înaltă înaltă, este din raionul Sângerei și își ispășește pedeapsa pentru că, aflându-se la volan, a accidentat mortal un pieton. Chiar dacă, în clădirea de înaltă înaltă, sunt condiții moderne de trai, tânără de 23 de ani nu uită să ne spună că o atenționare pentru toți cei care se află la libertate - că acasă este cel mai bine... „Da, există o mare diferență între camerele noastre și celele „obi noapte” din penitenciar. Totuși, nu-ți doresc nimic să ajung aici”, adăugă ea emoționată.

Capacitatea edificiului modernizat de la Rusca este de până la 20 de persoane. Fotografii: Lilia Zaharia

Potrivit lui Iurie Urcanu, șeful Serviciului educație psihologică și asistență socială din cadrul Penitenciarului de la Rusca, în clădirea unde este amplasat sectorul de tip deschis sunt de înaltă femeile cu un comportament exemplar sau cele care urmează să fie amnistiate. În timpul zilei, toate de inutele din acest sector sunt implicate în muncă agricolă, dar și în activități didactice: urmează cursuri

de operare la calculator, de țesuturi și croitorese, de marochinerie etc. Toate acestea, pentru o mai bună reintegrare socială. Serile și weekend-urile, femeile le petrec în clădirea modernă, amenajată din bani europeni. Aici au dormitoare spațioase dotate cu televizoare, o bucătărie echipată cu diverse electrocasnice, baie mare și modernă, dar și un hol

unde se pot refugia pentru a citi o carte ori să croieteze. Astfel, despre faptul că nu sunt libere le aminte te doar panoul informativ care veghează deasupra lor, în partea dreaptă a holului, pe care sunt afișate normele de conduită ale de inutelelor din sectorul de tip deschis, dar și normele legislative pe care trebuie să le respecte un de inut dintr-un penitenciar obișnuit...

Din toate timpurile, libertatea a fost una dintre valorile supreme ale omenirii, iar pentru Uniunea Europeană ea reprezintă un principiu fondator ce stă la baza construcției comunitare. Tocmai de aceea, privarea de libertate este pedeapsa cea mai cruntă, aplicată oamenilor pentru diverse delictelor săvârșite. Doar că, nu peste tot, modul în care se aplică acest instrument este același. Sunt țări pentru care, odată condamnat la detenție, omul dispare ca ființă socială. În țările europene, precum cele UE, care subscriu ideii că demnitatea umană trebuie respectată chiar și după zidurile unor închisori - iar asta înseamnă, inclusiv, condiții decente de detenție. Când, doar respectând demnitatea unei persoane, există șansa ca ea să se corecteze.

Justiția penal din Moldova, în atenția Danemarcei

Penitenciarul nr. 7 de la Rusca este singurul din țară, ce are un sector de tip deschis recordat la standardele internaționale. Edificiul a fost inaugurat în aprilie 2016, iar construcția lui, inclusiv dotarea cu mobilier și echipament, a fost sprijinită financiar de Misiunea Norvegiană de Experiență pentru Promovarea Supremăției Legii în Moldova (NORLAM). Construcția și modernizarea clădirii a costat circa 40 de milioane de euro.

Tot cu ajutorul contribuabililor scandinavi, recent, pentru cele 17 penitenciare din țară au fost cumpărate echipamente performante. În februarie curent Consiliul European a donat acestor instituții peste 100 de dispozitive speciale. Este vorba de aparate de fotografiat și de scanare, necesare pentru serviciile medicale din pușcării, dar și de echipamente video pentru asigurarea regimului de securitate (camere video portabile, camere video de tip endoscop cu care pot fi depistate obiecte interzise precum telefoane, droguri și obiecte ascuțite). Echipamentele, în valoare de 33 de milioane de euro, au fost cumpărate din bani oferii de Guvernul Danemarcei, în cadrul proiectului Consiliului European „Susținerea reformei justiției penale în Republica Moldova”.

Prin astfel de ajutoare, partenerii europeni ai Republicii Moldova vor să facă mai bune condițiile de detenție din penitenciare, care astăzi sunt contestate la nivel național și internațional. Pentru că doar fiind tratat omenește, omul are șansa de a se corecta.

Notă: numele de inutele, intervievate în cadrul acestui articol, au fost schimbate.

Andreea Ștefan

Trei laboratoare criminalistice au fost modernizate cu sprijinul UE

Expertiza criminalistică a devenit mai eficientă, iar criminalii sunt identificați mai ușor în Republica Moldova. Performanța se datorează unor utilaje moderne, de ultimă generație, cu care au fost dotate trei laboratoare ale Centrului tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General de Poliție (IGP).

Printre echipamentele cu care au fost dotate cele trei laboratoare, amplasate la Chișinău, Cahul și Bălți, se numără un

Foto: igp.gov.md

sistem automatizat dactiloscopic pentru expertizarea documentelor și înscrisurilor; dispozitive pentru laboratorul fizico-chimic pentru analiza drogurilor și substanțelor narcotice; precum și echipamente pentru laboratorul grafoscopic,

necesare pentru examinarea obiectelor probate.

Potrivit ministrului de Interne, Alexandru Jizdan, datorită acestor dotări, termenul de expertizare s-a micșorat uneori poate și înzecit, ceea ce ne permite să fim și mai

Utilajele au fost donate de Uniunea Europeană în cadrul unui proiect de

4,5 mln. de USD,

realizat în parteneriat cu Guvernul de la Chișinău. Cu ajutorul noilor utilaje, în anul 2016, anchetatorii din Moldova au realizat 5897 de expertize judiciare, au examinat 31.674 de documente și au identificat 295 de potențiali infractori.

rapizi în investigații”. „Cel mai important este faptul că testările vor avea un grad de exactitate maxim, ceea ce este prioritar într-un dosar”, a spus ministrul vineri, 17 februarie, în cadrul unui eveniment public de prezentare a utilajelor. Premierul Pavel Filip, prezent la eveniment, a apreciat sprijinul oferit de UE pentru realizarea reformelor în țara noastră. „Astăzi, aceste laboratoare sunt un răspuns foarte vizibil la întrebarea despre valoarea colaborării noastre cu UE și cât de benefic este Acordul de Asocieră pentru Moldova - proiectele de acest fel în noi”, a spus el.

La rândul său, șeful Delegației UE la Chișinău, Pirkka Tapiola, a declarat că acest laborator va aduce la un nivel nou investigațiile criminalistice. „Un sistem judiciar funcțional nu se bazează doar pe judecătoria și procurorii onești și profesioniști, ci și pe prezumția nevinovăției. O persoană este vinovată de ceea ce și se învinovată doar dacă acest lucru a fost dovedit. Sperăm că acest centru va face lumină și va găsi răspunsuri la toate întrebările ascunse”, a spus Ambasadorul UE în Moldova.

Afaceri moldovenești din fonduri europene

i-a croit norocul și... o afacere de succes cu ajutorul UE

Andreea Ștefan

„Norocul și-l face omul cu mâna lui”, este expresia care, se pare, o prinde cel mai bine pe Marcela Moscovciuc din Orhei. La doar 25 de ani, ea a reușit să devină cunoscută prin iscusința de a transpune ornamentele tradiționale pe vestimentația modernă. Și pentru că „talentul este 10 la sută și inspirația 90 la sută”, tânără orheiencă a scris un plan de afaceri, în baza căruia a reușit să obțină un grant european, cu care și-a creat propriul atelier, în localitatea de baștină.

Marcela Moscovciuc este pasionată de arta broderiei încă din copilărie. De la tânără locuiește în orașul Orhei, talentul ei a depășit limitele geografice ale orașului. Astfel s-a făcut că, de la o vreme, propunerile de a coase sau broda ceva la comandă nu mai încetau, iar tentația de a transforma talentul în afacere devenea tot mai mare. Totuși, banii pe care îi avea la îndemână nu erau suficienți pentru deschiderea unui atelier. În plus, în elegeră îi lipsesc experiența și cunoștințele pentru a gestiona o afacere...

A scris planul de afaceri odată cu teza de licență

În ansa a venit pe neașteptate, dar a trebuit să depună mult efort pentru a o materializa. Nu a ezitat niciun moment înșurubă, a căutat și a adunat rapid dosarul pentru un grant oferit de UE în 2015, despre care sora ei citise pe o rețea de socializare. Au urmat sesiuni de instruire și un proces extrem de riguros de selectare a celor mai bune planuri de afaceri. Căci, din circa trei sute, doar 30 de tineri aveau șansa să obțină câte un grant pentru afaceri de la Uniunea Europeană, acordat prin intermediul Programului de consolidare a încrederii. Toate acestea, în timp ce era încă studentă la Universitatea Tehnică din Moldova, unde învăța în ultimul an la Facultatea de design vestimentar.

„Am scris teza de licență odată cu planul de afaceri. Când am văzut câtă experiență îmi oferă proiectul european de abilitare a tinerilor în afaceri, am înțeles că a putea spune cu mult mai multe în lucrarea mea de licență. Așa că am amânat prezentarea acesteia cu un an și nu regretă niciun clip această decizie, căci

Marcela Moscovciuc în atelierul „Măști Albe”. Foto: PNUD Moldova

Proiectul de abilitare în afaceri a tinerilor de pe ambele maluri ale Nistrului este parte a Programului „Susținerea Măștilor de Promovare a Încrederii”, finanțat de UE și implementat de PNUD Moldova. În anii 2013-2014, alți 40 de tineri au fost sprijiniți să-și creeze afaceri, care au generat noi locuri de muncă și s-au soldat cu încheierea unor contracte de afaceri între tinerii antreprenori de pe ambele maluri ale Nistrului.

am reușit să aflăm ce se mănâncă pâinea de designer încă din anii de studenție”, își amintește Marcela.

Finanțarea nerambursabilă de la UE

Ca o răsplătire pentru efort și perseverență, Marcela s-a numărat printre cei 30 de tineri din comunitățile de pe ambele maluri ale râului Nistru, care au obținut finanțarea pentru crea-

rea sau dezvoltarea unei afaceri prin intermediul Programului „Susținerea Măștilor de Promovare a Încrederii”, finanțat de Uniunea Europeană. Din grantul primit, ea și-a cumpărat o mașină de cusut și de brodat, una pentru surfilare și, bineînțeles, mobilierul necesar. Astăzi atelierul „Măști Albe” din Orhei lucrează de zor și dacă, acum un an, Marcela își căuta un loc de muncă, în prezent ea caută să angajeze croitori/ese. Și nu are de gând să stea în loc. De rând cu iile și rochiile stilizate, ea își croiește drum pe piața vestimentației etno, participă la târguri și concursuri, execută comenzi individuale. A obținut și premiul mare la Festivalul „Ia Mania” din vara lui 2016...

Marcela este convinsă că succesul ei se datorează, în mare parte, lecțiilor învățate la cursurile de gestionare a afacerilor, și asta pentru că proiectul european de abilitare a tinerilor în business nu se limitează la acordarea granturilor, ci îi îndrumă pe

beneficiari cum să-și gestioneze cu succes întreprinderea. În acest sens, timp de 14 luni de la lansare, fiecare din cei 30 de câștigători ai granturilor a fost ghidat de către un mentor. Mai mult, proiectul și-a reunit pe tinerii din dreapta și cei din stânga Nistrului la mai multe instruirii, în cadrul cărora aceștia s-au convins că, indiferent pe ce mal al Nistrului locuiesc, au aceleași interese și aceleași provocări de depășit.

Broderia inspirată din cultura bunicilor

Ideea de a crea haine moderne cu elemente etnice i-a venit încă pe când, adolescent fiind, cerceta cu minuțiozitate și mult drag toate elementele cu decor tradițional din casa bunicilor: iile, prosoapele, covoarele. „Cum să renunși la o astfel de frumusețe?!” se întreba Marcela. Zis și făcut! Acum, de talentul ei se bucură femeile pasionate de haine cu elemente etno, care știu să prețuiască justa valoare a autenticului. Iar în propriul său atelier, deschis la Orhei, acele mașinile de cusut nu se mai opresc.

„E o mare iscusință să transpui un element tradițional pe o haină în stil modern, astfel, încât să se combine armonios, să poți îmbina caracterul deloc simplu al autenticului cu esențele delicate de care putem beneficia în secolul 21...”, afirmă mesterii ei.

Iar pentru tinerii care au o idee de afacere, dar nu au curaj să o dezvolte, Marcela Moscovciuc are un sfat: să lupte, să facă tot ce pot, pentru că nimeni nu va face nimic în locul lor. Când ieși din expectativă și începi să acționezi, apare și curajul, și ansa.

Marcela a reușit să devină cunoscută prin iscusința de a transpune ornamentele tradiționale în vestimentația modernă. Foto: PNUD Moldova

Pe scurt

„Femei în Afaceri” a teaptă dosarele până la final de martie

Peste 100 de femei din toată țara au depus până în prezent dosarele la componenta întâia a Programului-pilot „Femei în Afaceri”. Dintre acestea, aproape 50% sunt angajate în câmpul muncii, însă au capacitatea să lanseze propria afacere, iar alte 50% sunt în concediu de îngrijire a copilului, muncesc pe cont propriu ori sunt omere. Din punct de vedere geografic, circa 80% sunt din centrul republicii, iar din acestea mai mult de o treime - din Chișinău. Cele mai multe femei optează pentru afaceri ce înved prestarea serviciilor, agricultură, meșteșugărit, agroturism.

După încheierea perioadei de recepționare a dosarelor, la 31 martie, se va verifica dacă, din cele 300 de femei câștigătoare, care intenționează să lanseze o afacere proprie în Republica Moldova ori să-și dezvolte afacerea existentă - vor participa la instruire, vor beneficia de consultanță și vor fi ghidate în procesul de inițiere a unei afaceri. Alte 100 de femei-antreprenoare, care vor fi selectate pentru componenta a doua a programului - destinat întreprinderilor înregistrate mai puțin de doi ani, create și gestionate de către femei - vor beneficia de granturi pentru dezvoltarea afacerii. În definitiv, componenta a treia va oferi sprijin pentru companiile în creștere. Pentru mai multe detalii despre Program, accesați <https://odimm.md/femeiinafaceri>.

Merele moldovenești au ajuns la Berlin

Douăsprezece companii, membre ale Asociației „Moldova Fruct”, au participat în zilele de 8-10 februarie la a 25-a ediție a Târgului internațional „Fruit Logistica”, desfășurat la Berlin. Acolo, cei mai mari producători, procesatori și exportatori de fructe din Republica Moldova au avut posibilitatea de a-și expune produsele, de a studia inovațiile mondiale în domeniu și de a întâlni potențiali parteneri de afaceri, reprezentanți ai rețelelor de comerț cu amănuntul și en-gros. „Cred că îi putem fideliza pe consumatorii internaționali prin calitate, ajustare la noile realități și prin promovare mai insistentă”, a spus Iurie Fal, director executiv „Moldova Fruct”.

„Fruit Logistica” este cea mai mare expoziție europeană dedicată produselor alimentare proaspete, care se desfășoară anual în capitala Germaniei și înregistrează peste 2800 de companii participante și peste 70.000 de vizitatori în fiecare an. Producătorii moldoveni participă la acest eveniment începând cu anul 2011.

(A. Ștefan)

Irakli Porchkhidze:

„E mai ușor să spui că e rea Europa, decât să devii tu însuși bun ...”

Foto: forum-ekonomiczne.pl

Sorina tefăr

O dezbatere la tema comunicării vectorului european, organizată recent de Asociația pentru Politică Externă (APE), a reunit la Chișinău experții din rile Grupului Vișegrad, dar și din cele ale Parteneriatului Estic. Cel mai lung drum l-a făcut invitatul din Georgia, Irakli Porchkhidze. Absolvent al Universității Centrale Europene din Budapesta și al Universității Columbia din New York, el a fost parte a echipei de tineri profesioniști care s-au afirmat în sectorul public în perioada președinției lui Mihail Saakașvili. Astfel, Irakli a devenit funcționar de prim-vice-ministru de Stat pentru Reintegrare și secretar adjunct al Consiliului Național de Securitate, iar în prezent ajută la prosperarea țării din poziția de vicepreședinte al Institutului pentru Studii Strategice din Tbilisi.

— Dle Porchkhidze, un punct comun al discuțiilor de astăzi a fost diminuarea opțiunii pro-europene în mai multe țări. Este valabil și pentru Georgia?

— În Georgia parcursul european are o susținere înaltă, de circa 70 de procente. Nu au existat nici fluctuații prea mari și nici o scădere prea drastică, așa cum s-a întâmplat în Moldova. Dar, bineînțeles că, dacă Guvernul nu își va face treaba, inclusiv în materie de comunicare, există riscul ca acest indicator să scadă.

„Nu avem atât de multe media rusești ca în Moldova...”

— Moldova, relativ nu demult, se află la aceleași 70%. Dar, cifrele susținătorilor a scăzut aproape în jumătate. Cum a reușit Georgia să rămână „pe val”?

— O explicație ar fi că toate guvernele noastre au

fost pro-europene. A existat continuitate, nu am avut rupturi sociale atât de profunde ca în Moldova, nu suntem atât de fragmentați demografic, cu o populație de 85% georgieni. Și, mai ales, n-am avut partide care să fie deschise pro-ruse. Majoritatea georgienilor nu sunt nostalgici după Rusia. Poate, pentru că am avut un război în 2008...

— I noi am avut un război...

— În cazul Moldovei îmi spun cuvântul mass-media. Majoritatea presei georgiene este pro-europeană și asta face marea diferență. În plus, nu avem atât de multe media rusești sau de limbă rusă, inclusiv TV cu acoperire națională, cum e în Moldova. Avem televiziunea națională plus câteva locale, de unde se informează oamenii. Bineînțeles că există un segment de populație care urmărește posturile TV din Rusia. Dar, important este că majoritatea surselor de informații sunt georgiene. Tirile contează cel mai mult - cu condiția să fie fapte profesionale și echidistante!

„Rușii ne vând problemele celorlalți”

— Ce facem cu exemplul țărilor Baltice care, pentru a contracara propaganda, pur și simplu au interzis televiziunile rusești?

— O asemenea decizie ar genera frustrare pentru o anumită parte a populației și nu știu dacă ar soluționa problema. Căci, internetul, TV prin satelit sau prin cablu, de unde oamenii se pot informa. De aceea, cred că soluția este ca media existentă să producă conținut în limba rusă, care să le ofere informație „alternativă” consumatorilor din această categorie. Trebuie să recunoaștem aici că mai avem o problemă: nu reușim să „traducem” beneficiile euro-integrării pe înțelesul tuturor oamenilor. Trebuie să le explicăm în limbaj clar ce înseamnă procesul dat. Aceasta ar fi cea mai bună cale de combatere a propagandei ruse.

— Pentru ce?

— Pentru că rușii i-au

schimbat modul de a aborda problema. Ei nu mai încearcă să ne vândă mitul despre Rusia - căci Rusia de astăzi este despre soldați, despre ocupație și violență, iar aici spațiul de manevră este foarte mic. Drept urmare, ei au schimbat strategia și ne vând... problemele celorlalți. Ale UE, în cazul nostru. De aceea îi distorsionează informațiile despre Uniunea Europeană, speculând cu probleme care într-adevăr există, dar pe care le interpretează după bunul plac și creează istorii false despre viața oamenilor de acolo, care nu au absolut nimic cu realitatea. O fac, pentru a scădea încrederea cetățenilor - fie din Moldova, fie din Georgia - în ideea europeană. Oamenii cred, pentru că, se știe, minciuna întotdeauna este crezută mai ușor. A adăra, astăzi pentru propagandă rusă este mai eficient să inventeze probleme despre cineva, pe care ulterior să îl prezinte într-o lumină nefavorabilă, decât să-și soluționeze propriile probleme și să apară ca exemplu pozitiv. Iar misiunea noastră este să detectăm aceste mesaje false.

„Nu trebuie multe lideri, vitezi, voină politică și curaj”

— Acum ni te ani, Republica Moldova era povestea de succes a Par-

teneriatului Estic - din punct de vedere, nu mai este... Unde se află Georgia astăzi în acest sens?

— Georgia își urmează calea europeană, așa cum sper că și-o urmează Moldova. Ceea ce ar trebui să învețăm cu toții din Parteneriatul Estic este că nimic nu se dă pentru ochi frumoși și pentru totdeauna. Putem fi „mari” azi, dar nu vom mai fi la fel mâine, dacă nu vom lucra și nu vom dedica resurse. Dacă nu depunem efort ca să devenim o mai bună democrație și o mai bună economie, dacă nu luptăm cu fenomenul corupției, lucrurile devin reversibile. A fi un stat democratic e o luptă continuă, dovadă fiind faptul că azi asistăm la situații de degradare a democrației în țări unde n-am fi crezut să se întâmple așa ceva vreodată... Dacă te oprești, îți revin și regresezi. Iar integrarea europeană se înscrie perfect în această logică.

— În ce domenii a reușit Georgia să producă schimbarea datorită reformelor și procesului de racordare la standardele europene?

— Înainte de toate, am reușit să aducem noi elite, care să fie transformabile și transformatoare, iar aceasta a generat schimbări la diverse niveluri în întreaga societate. Drept urmare, am reușit să fortificăm funcționalitatea

instituțiilor și am modernizat statul. Astfel, prima lecție este despre elite, despre lideri, fără de care nu sunt posibile progresul și dezvoltarea. Acești lideri sunt necesari în plan politic, în cel al societății civile - important este ca ei să fie competenți și profesioniști în domeniul lor de activitate. Și atunci oamenii îi vor urma.

Al doilea moment e că lucrurile se întâmplă repede. Altminteri, într-un ciclu electoral devine mai greu. Și, bineînțeles, este nevoie de voință politică și de curaj. Trebuie să fii pregătit să faci reforme, indiferent cât îți prietenii vei pierde și cât îți vei face. Și să le faci pe toate odată, pe toate segmentele. Dacă reformezi un singur sector, iar pe altele le lași pentru mai târziu, vei obține o insulă care, încet-încet, va fi erodată de apele răsăritelor corupte din jurul ei.

„Orice georgian va spune că este european”

— În Moldova, atunci când se vorbește despre impactul slab al Parteneriatului Estic, deseori este invocat faptul că acest lucru nu a oferit țării o perspectivă clară de aderare. Urmand această logică, cum se simte Georgia care, în termeni geografici, chiar nu are nicio ansă? Cum a reușit să înfrunte geografica?

— Înainte de toate, trebuie să vă spun că, dacă ați întrebat un georgian cine e el, ați auzi că este european. Există o identitate europeană în rândul cetățenilor mei și o afinitate pentru spațiul european. Și pe aceasta se construiește totul.

Suntem acolo unde suntem, în spatele Rusiei. Anul 2008 s-a întâmplat tocmai pen-

tru că Rusia a văzut că Georgia devine un alt stat, modern și total diferit decât ar vrea să vadă Kremlinul în vecinătatea sa sudică. Georgienii au înțeles, înșelător, că geografia nu trebuie să fie o piedică, dacă vrei să fii un stat european, trebuie să acționezi ca un stat european. Dacă vrem să trăim mai bine, trebuie să creștem un spațiu mai bun. Parteneriatul Estic ne oferă o ansă să devenim acest stat mai bun. Important este să nu uităm că povestea este despre noi.

— În ce măsură a valorificat Georgia avantajele economice ale asocierii?

— Volumul exporturilor spre UE a crescut, dar esențialul este că am reușit să ne diversificăm destinațiile și nu mai suntem dependenți doar de piața a rusă. Aceasta ne oferă o altfel de independență parțială. Pentru că piața rusă, din punct de vedere, continuă să fie una politică, pentru care suntem obligați să plătim niște costuri politice. În plus, a crescut și nivelul de siguranță pentru potențialii investitori, care tiu că vin într-o țară unde funcționează legile și regulile europene.

— Dacă ar fi să vă adresați moldovenilor, ce le-ați spune?

— Le-aș spune că în partea aceasta a lumii, în țările noastre, după 70 de ani sau mai mult sub ruși, oamenii cred că voința neapărat trebuie să ne fie impusă de „sus”. Dar ceea ce este în noi în sine de ceașcă dată și este vital ca Moldova să rămână parte a spațiului pro-european. La fel cum rămânerea Georgiei sau a Ucrainei pe acest parcurs este vitală pentru Moldova. Dacă una dintre țări cade ori se retrage de pe listă, vor suferi toate. Și nu trebuie să permitem acest lucru.

— Vă mulțumim pentru interviu!

Accesul marfurilor noastre pe piața UE este un beneficiu pentru noi. Noi avem libertatea de mișcare, de care în curând se vor bucura și georgienii. Copiii noștri care vor putea merge la studii prin Programul Erasmus+. Pentru Georgia, Europa este un centru de gravitație spre care putem tinde, la care ne putem realiza și de ale căruia realizări putem beneficia. Trebuie doar să ne punem scopuri clare. Vrem să fim parte a acestui spațiu prosper și înfruntăm împreună crizele de astăzi? Ori vrem să rămânem acolo unde suntem, să avem stabilitate și predictibilitate, dar... cum se spune, una de cimitir, fără a progresa.

